

Przybliżymy procedurę Niebieskiej Karty, pracę Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy, oraz wskazane będą miejsca, gdzie szukać pomocy w trudnych sytuacjach.

PRZEMOC

Czym jest przemoc? To zamierzone i wykorzystujące przewagę siły działanie przeciwko drugiej osobie, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna, czyli jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą,
- narusza prawa osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę sił, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności cielesnej, godności, szacunku, itp)
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejsze zdolności do samoobrony.

Przemoc to nie tylko bicie, siniaki i rany na ciele, ale to wszystkie sytuacje, kiedy silniejszy, bardziej pewny siebie człowiek krzywdzi słabszego od siebie. Przemoc może być fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna i polegająca na zaniedbaniu.

Przemoc fizyczna to zadawanie bólu fizycznego, może się ona objawiać na ciele osoby krzywdzonej, ale nie zawsze tak jest. Często zdarza się tak, że sprawca przemyślnie zadaje ból w taki sposób, aby nie pozostawiło to żadnych śladów. Znęcanie się nad drugim człowiekiem daje im poczucie siły i wyższości. Ofiara przemocy odczuwa fizyczne skutki znęcania, takie jak kalectwo, uszkodzenia narządów wewnętrznych i mózgu. Osoba bita traci poczucie bezpieczeństwa, nie akceptuje siebie i często wini się za przemoc jakiej doznała.

Przemoc psychiczna (emocjonalna) to naruszenie godności osobistej, powtarzające się poniżanie, ośmieszanie, wciąganie w konflikty, brak wsparcia i uwagi, ciągłe wymagania, karanie przez odmowę uczuć, brak szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, zawstydzanie w towarzystwie, domaganie się posłuszeństwa, stosowanie gróźb (np. użycia przemocy fizycznej), itp., Przemoc psychiczna nie pozostawia śladów na krzywdzonej osobie, nie licząc zniszczeń, do jakich prowadzi w sferze emocjonalnej drugiego człowieka (wewnętrzna udręka, lęki czasem depresja oraz niska samoocena). Dzieci, nad którymi znęcano się psychicznie, mają utrudniony rozwój emocjonalny i społeczny. Skutki przemocy odczuwają nawet, gdy są już dorosłe.

Przemoc ekonomiczna (finansowa) często współwystępuje z innymi formami przemocy, zawsze też jest formą przemocy psychicznej, to niezaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, wydzielanie pieniędzy na zakupy, odbieranie zarobionych pieniędzy czy wręcz uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej itp. Sprawca wykorzystuje uzależnienie partnerki od swoich dochodów do znęcania się nad nią. Czasami uniemożliwia jej dostęp do konta, pieniądze stają się kartą przetargową. Mąż lub partner uzależnia przekazanie środków na utrzymanie rodziny od spełnienia jego warunków, szantażem zmuszając partnerkę do posłuszeństwa. Przemoc ekonomiczna to również życie na koszt pracującej żony, nie płacenie alimentów, zaciąganie kredytów bez jej wiedzy, które wykorzystuje na własne potrzeby (np. alkohol, hazard..).

Przemoc seksualna to obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, to również utrata poczucia atrakcyjności i godności, oziębłość, strach...itp.

PRZEMOC DOMOWA

Przemoc domowa (przemoc w rodzinie) to zjawisko społeczne zachodzące, gdy członek rodziny, mąż, żona lub inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca próbuje zdominować fizycznie lub psychicznie współmałżonka, dzieci, rodziców, dziadków czy teściów, używając przewagi fizycznej, gróźb, szantażu, w celu zranienia moralnie lub fizycznie, nie jest czynem jednorazowym. Często ma długą, nawet kilkunastoletnią historię. Jeżeli w ogóle dochodzi do ujawnienia przemocy, to zwykle za ostatnimi incydentami stoją lata wydarzeń, które budowały fundamenty przemocy. Ofiara jest zazwyczaj słabsza, a sprawca silniejszy. Zgodnie z art. 207 § 1 kodeksu karnego, przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

W związku z tym, że osoby dopuszczające się przemocy zwykle zachowują się na zewnątrz inaczej, niż na osobności, większość z nas najczęściej nie zdaje sobie z niej sprawy. Czasem trudno jest w to uwierzyć, że ktoś, kto zachowuje się publicznie przyzwoicie, jest na wysokim stanowisku, może nieludzko traktować swoją rodzinę. Obawa, że inni nie uwierzą, lub wręcz wyśmieją ofiarę (np. ma takiego dobrego męża, ma wszystko i narzeka, w głowie się jej przewraca) dodatkowo utrudnia podjęcie decyzji o zwrócenie się o pomoc.

Przemoc powtarza się według zauważalnej prawidłowości. Wyróżnia się trzy fazy:

Faza narastania napięcia – z różnych przyczyn zaczyna narastać napięcie, wszyscy domownicy wyczuwają, że zaczyna dziać się coś złego. Przyczynami napięcia są często błahostki, drobne nieporozumienia. Pojawia się agresja.

Faza ostrej przemocy – następuje eksplozja uczuć, sprawca z normalnego „człowieka” przeistacza się w kata. Nie widzi wtedy nic, nie dostrzega, że krzywdzi najbliższych. Po jakimś czasie agresja przemija, czasem pod wpływem wyrzutów sumienia sprawcy lub gdy rodzina wzywa policję.

Faza miodowego miesiąca – sprawca zachowuje się wobec ofiary jak w okresie narzeczeństwa, jest pełen skruchy, próbuje załagodzić sytuację, przeprasza, obiecuje poprawę, staje się miły i uczynny. Przekonuje ofiarę, że to się już nie powtórzy. Ofiara ulega złudzeniu, wierzy w poprawę, usprawiedliwia sprawcę, jest wręcz jego „advokatem”, jeżeli było złożone zawiadomienie o przestępstwie, wycofuje je, odmawia składania zeznań. Niestety cykl przemocy zaczyna się na nowo. Sprawca nie wytrzymuje długo dobrej atmosfery i znów z rozmaitych powodów zaczyna narastać napięcie, dochodzi do fazy drugiej i trzeciej. Występowanie cykli pozbawia ofiarę siły, miodowe miesiące trwają coraz krócej. Przemoc zaczyna na stałe towarzyszyć rodzinie, co niszczy psychikę i godność ofiary. Natomiast sprawca uczy się, że dobrym prezentem i obietnicami może zapłacić za wyrządzona krzywdę.

Bożena Jaromin

- Wykorzystano materiały 4 You Hope For Future